

Odповědi na některé otázky ohledně vydávání církevního majetku

20.8.2013, 14:50

Od té doby, co zákon o majetkovém vyrovnání vstoupil v platnost, se rozběhl administrativní proces spojený s vydáváním původního církevního majetku. V souvislosti s ním se v létě opět vynořilo několik otázek, které svědčí o častém neporozumění. Zde jsou některé odpovědi.

1. Je církev jen pro věřící?

Církev neslouží jen věřícím v oblasti náboženství, ale zřizuje sociální zařízení, školy, nemocnice, hospice, pomáhá prostřednictvím charit apod. všem občanům bez rozdílu vyznání.

Církev historicky šířila vzdělanost, zakládala už ve středověku špitály, dávala možnost chudým dětem studovat, v klášterech učila nová řemesla a nové způsoby zemědělského hospodaření, mnohdy nahrazovala a doplňovala činnost státu.

2. Je církev společenstvím prelátů? Nikoliv. Církev je společenstvím lidí, kteří uvěřili v Boha a snaží se žít podle učení Ježíše Krista. Církev je rovněž otevřena všem občanům, kteří potřebují pomoc či kteří hledají duchovní hodnoty. V době komunismu nebyly pronásledováni pouze kněží, ale všichni angažovaní věřící.

3. Jaké bylo financování církve před přijetím zákona?

Vlastní zdroje (dary, sbírky, výnosy z vlastní hospodářské činnosti) tvořily téměř polovinu (47%) peněz, se kterými církev hospodařila. Z veřejných rozpočtů se pak financovala více jak polovina provozu církve (příspěvek státu na činnost církví, spolufinancování škol, nemocnic a sociálně prospěšných zařízení – to vše jako u jiných soukromých subjektů).

4. Jaké bude financování církve podle nové úpravy?

Stát postupně přestane církev financovat a církev se tak stanou ekonomicky nezávislé. Výnosy z navráceného majetku nahradí státní příspěvek.

Během 17 let přestane stát platit platy duchovních, rok co rok se příspěvek bude o 5% snižovat, dál bude platit stát jen vyrovnávací příspěvek do roku 2043, poté už se musí církev o sebe starat samy.

5. Doplatí občané na nový model financování církví?

Nedoplatí, dlouhodobě naopak získají. Církev bude platit daně a odvody, zaměstnávat zaměstnance apod. a celkově využívat majetek hospodárněji, než stát.

Zaměstnanci církve nebudou placeni z daní, stát v dlouhodobém horizontu ušetří na výdajích, které by jinak stále stoupaly.

6. Co nová úprava přinese obcím?

Obce budou mít uvolněn blokový církevní majetek, stanou se jeho vlastníky. Obce a jejich občané tak získají majetek v hodnotě několika desítek miliard.

Na dosud blokových pozemcích mohou obce a města nově stavět domy, komunikace apod. Otázka vlastnictví tak bude vyřešena ve prospěch obcí.

7. Jsou ohroženi soukromníci a organizace, které vlastní církevní majetek?

Nejsou, majetek jim zůstává. Právě za něj a za majetek ponechaný obcím bude stát církvím 30 let vyplácet finanční náhrady.

Vracení majetku, polí či lesů se týká jen majetku ve vlastnictví státu – tedy na pozemkovém fondu a v Lesích ČR.

8. Co bude sebefinancování znamenat pro církev samotnou?

Budou nezávislé na státu. Musí přijmout odpovědnost a zásady dobrého hospodáře.

Investované prostředky se občanům vrátí prostřednictvím sociálních služeb, jako je školství, zdravotnictví, péče o seniory, ochrana památek a rozvoj kulturního dědictví. Církev bude moci více dbát na charitu.

9. Kdo bude vlastnit vrácený majetek? Bude to Vatikán?

Nebude ho vlastnit ani církev, ani Vatikán (tomu v ČR patří pouze budova nunciatury), ani biskupové, ale jednotlivé církevní subjekty, jako jsou farnosti, kapituly, kláštery atp. Církev se u nás skládá z více než 3 000 nezávislých jednotek, které se kvůli správě majetku mohou sdružit. Většinou majetek bude spravován na území jednotlivých obcí, těmi, kdo k němu mají konkrétní vztah. Výnosy budou sloužit k rozvoji území, na kterém se farnosti nachází.

10. Není vráceného majetku moc, když věřících je málo?

Částečně odškodnění nejsou jednotliví členové církve, ale církevní subjekty. Ty dostávají po právu zpět majetek, který jim dříve patřil. Navracený majetek a finanční náhrada za nevrácený majetek musí dostačovat k financování činnosti církve a údržbě kulturního bohatství.

Náklady na opravu jednoho kostela či historické budovy se pohybují mezi 5 až 50 miliony korun v průměru. Takovýchto budov je u nás více než 12 tisíc.

11. Není finanční náhrada příliš veliká?

Hodnota majetku, který zůstane v rukách obcí, je mnohem vyšší než finanční náhrada, která z něj bude postupně vyplácena. Náhrada 44 Kč za metr čtvereční při dnešních cenách pozemků je spíše příliš malá. Navíc se značná část pozemků, které zůstávají obcím, nachází v intravilánu. Na ocenění původního církevního majetku spolupracovalo ministerstvo kultury s ministerstvem financí a ministerstvem zemědělství. Metodika ocenění byla kontrolována renomovanou mezinárodní poradenskou firmou Ernst & Young.

12. Co se stane se zaměstnanci lesů, které se vrátí zpět církvi?

Ti, kdo budou mít zájem, zůstanou v zaměstnání, jen zaměstnavatelem budou církevní podniky. Církev má zájem o odborníky, stejně jako o zachování tradiční výroby a řemesel. Jejím cílem není pouze vytvářet zisk, ale dobrým hospodařením napomáhat rozvoji společnosti.

13. Zakáže církev vstup do lesa?

Nikoliv. Podle § 19 Lesního zákona (289/1995 Sb.) má každý právo vstupu do lesa bez ohledu na to, komu les patří, s výjimkou vojenských lesů, chráněných území, školek atp. S právem vstupu do lesa je zákonem přiznáno i právo sbírat v lese suchou na zemi ležící klest a lesní plody pro osobní potřebu.

14. Kam přijdou finanční náhrady

Budou vypláceny po dobu 30 let, postupně budou nahrazovat dosavadní státní příspěvek. Církvím se tak usnadní přechod k finanční nezávislosti.

Náhrady se zčásti budou investovat do obnovy vrácených lesů, polí a kulturních památek. Proto církev nemá a nikdy mít nebude na kontech miliardy.

15. Mohou církevní představitelé tento majetek rozkrást?

Kontrolní mechanismy mají jak větší celky – jednotlivé diecéze, tak přímí vlastníci, tj. farnosti apod. Farníci se budou na správě majetku farností podílet v rámci diecézních ekonomických rad a analytické skupiny České biskupské konference.

Důsledná veřejná kontrola zajistí transparentnost hospodaření. Církev neplánuje majetek rozprodávat. Upřednostňuje jeho dlouhodobou správu.

16. Co bude tedy s oněmi 134 miliardami?

Církev je začne dostávat po roce 2014 a to tak, že dostane navrácen majetek v hodnotě zhruba 75 miliard a 59 miliardy dostane postupně během 30 let jako náhradu za majetek, který se vracet nebude, protože zůstane obcím a soukromníkům.

Z tohoto majetku bude třeba každý rok mít výnos cca dvě miliardy, aby byly zajištěny platy duchovních, zaměstnanců a chod celého církevního aparátu. Počítáme, že to budou 2 % z celkového majetku církve. Musíme ale vytvářet i prostředky pro další investice do obnovy lesů, oprav nemovitostí a památek.

17. Opravdu se katolická církev stane jedním z nejbohatších vlastníků v zemi?

Nikoliv, z celkového objemu restitucí vyplacených lidem i organizacím od roku 1989 (tedy z 2,5 bilionu korun) tvoří církevní vyrovnání 134 miliard, což je 5%.

Také celková plocha lesů a polností, které církev nakonec bude vlastnit, jsou 4% z celkové výměry v naší vlasti. Církev tedy nevytvoří žádné